

SISAK, GRAD KOJI ODUMIRE: A već odavno je trebao biti bajkovito predgrađe Zagreba

Objavio **express** - 17. listopada 2021.

Foto: Arhiva

Piše: **Ivica Buljan**

U ovom serijalu o razvoju gradova susreli smo se s jednim ne tako rijetkim problemom za novinare, a to je nekooperativnost i ignorancija od strane gradskih službi i samih čelnika gradova, odnosno gradonačelnika.

Naravno neki su bili vrlo susretljivi i operativni, ali niti jednu službu ne možemo pohvaliti da je odreagirala na naše upite i molbe efikasno i brzo. Izgovori tipa "u

Foto: Yayimages

Drastičan primjer je grad Siska, gdje ni nakon upornih poziva, brojnih odaslanih mailova nismo uspjeli dobiti odgovore od gradonačelnice Kristine Ikić Baniček. Nažalost ni iz oporbenog HDZ-a, koji je vladajući na županijskoj razini nismo dobili odgovore premda smo čelniku tamošnjeg HDZ-a i županu Ivanu Celjaku u više navrata slali mailove, ali opet odgovora nije bilo.

Ni ustavno pravo na informiranje ni zakonske odredbe koje propisuje Zakon o medijima za njih ne vrijedi. U Zakonu o medijima u članku 6. o Dostupnosti javnih informacija piše: "U cilju objave informacija putem medija tijela izvršne, zakonodavne i sudbene vlasti te tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i ostale pravne i fizičke osobe koje obavljaju javnu službu i/ili dužnost dužni su davati točne, potpune i pravovremene informacije o pitanjima iz svog djelokruga. Informacije u posjedu osoba iz stavka 1. ovoga članka dostupne su novinarima pod jednakim uvjetima."

I tako u još niz zakonskih odredbi koje govore o nužnosti informiranja javnosti, ali dio naše uhljebničke naša birokracija te članke ili ne čita ili za njih ne zna ili ih ignorira ili valjda smatraju da nisu dovoljno plaćeni da ih dostave novinarima i onima koji na to imaju pravo i traže ih.

Da gradonačelnica Siska nije u dobrim odnosima s medijima niti razumije ulogu

Takav postupak osudilo je i Hrvatsko novinarsko društvo koje je upozorilo kako je tim činom onemogućeno da izvještavanje sa sjednice bude slobodno i pod jednakim uvjetima, što predstavlja diskriminaciju i nedopustiv pritisak na novinare.

Foto: Arhiva

Riječ je i o kršenju Ustavnog prava na slobodu izvještavanja i pristup informaciji (članak 38. Ustava RH), te Kaznenog zakona (članak 127.), koji kaže da će se kazniti onaj tko „naredi ili provodi cenzuru, ili novinaru protupravno uskrati ili ograniči slobodu izvještavanja“.

“Nevjerojatno je da se 2018. u zemlji članici Europske unije bez ikakva obrazloženja novinarima i određenim medijskim kućama, u ovom slučaju HRT-u, zabranjuje izvještavanje”, naveli su iz HND-a.

Nažalost i takav odnos prema medijima i novinarima govori kako je Sisak je godinama prepušten ljudima čiji je očito jedini interes da se održe u foteljama i sačuvaju svoje privilegije. I dok se oni, bilo da su na vlasti ili u oporbi međusobno prepucavaju grad već godinama propada, a nakon potresa erozija se nastavlja i sve je više onih koji svoju sreću traže negdje drugdje.

Trajnost urbanog življenja na području današnjeg grada Siska pratimo više od 2000 godina. Kao takav, pripada među najstarija naselja na ovom području. Sisak je jedan

Industrijalizacija Siska započinje u 19. stoljeću, a nakon Drugog svjetskog rata Sisak je potpuno industrijalizirani grad, čija ekonomija najviše ovisi o industrijskoj proizvodnji. Nakon rata započela je ubrzana obnova i industrijalizacija grada, a glavne grane ostaju metalurška, naftna, kemijska, prehrambena i drvna industrija. Veliku važnost i dalje ima sisačka luka.

U vrijeme Hrvatskog proljeća u Sisku je bila izuzetno živa politička aktivnost, jer su u gradu bili moćni pripadnici obje strane. Općenito su »proljećari« bili okupljeni oko Rafinerije i njezine uprave, a njihovi protivnici oko Željezare, što je odražavalo i nacionalnu strukturu zaposlenih u tim poduzećima.

Nažalost za posljednjeg rata i velikosrpske agresije na Hrvatsku ponovno su došla pod udar industrijska postrojenja, osobito sisačka Rafinerija, ali i stambene zgrade i crkve, a mnogi su Siščani poginuli.

Poslije Domovinskog rata grad se deindustrijalizira i postupno preobražava što je ostavilo negativne posljedice na njegov razvoj i položaj stanovništva. Kroz pretvorbu, prisutnost teške industrije u gradu nije olakšala tranziciju, te su mnogi ostali bez posla. Osobito je za to razdoblje karakterističan slučaj Željezare, koja je u najboljim vremenima zapošljavala tisuće Siščana, i višestruki pokušaji njezina spašavanja.

I dok ključni igrači politički igrači nemaju vremena za novinare i medije Daniel Berdais i sam čovjek od medija glavni urednik i suvlasnik Radio Siska, koji razumije što je javnost spremno se odazvao našem pozivu i odgovorio na niz pitanja koja muče ovaj grad.

Berdais, koji se na prošlim lokalnim izborima kao nezavisni kandidat uz potporu SDP-a kandidirao za župana, govoreći nam iz prve ruke o stanju nakon potresa u ovih deset mjeseci navodi kako je sve jasno ako se uzme u obzir činjenica da na području na kojem je proglašeno stanje katastrofe pregled statičara i dalje čeka gotovo 2000 oštećenih objekata.

“U devet mjeseci nakon potresa u Sisku je uklonjeno do sada samo 36 objekata od prijavljenih 110 za uklanjanje, apsolutno ništa nije obnovljeno, ljudi su i dalje u kontejnerima, rješenje za višestambene objekte još se čeka, nema odgovora što je s gospodarskim objektima, gospodarskim objektima koji su bili u najmu, oštećenim kućama za odmor... Nefunkcioniranje Zakona o obnovi i kašnjenje početka obnove jednako je vidljivo i u Petrinji i Glini. Procesi koji se u ovom trenutku odvijaju u našem kraju za mene nisu obnova. Obnova je kada se napravi objekt u kojem ljudi mogu živjeti, kada školarci opet mogu u svoju školu, kada se zdravstvene usluge neće

dimnjake i krovove, što su ljudi uz jednokratnu pomoć gradske namjenske kartice u Sisku već sami u velikoj mjeri odradili", navodi Berdais i dodaje da kada se govori o ovom kraju Hrvatske, uz obnovu koja je trebala ozbiljno i vidljivo započeti još jučer, možda je i važnije pitanje kompletne gospodarske revitalizacije ovog područja.

"Bez toga, moja očekivanja po pitanju normalnog života u SMŽ su nikakva. Određene porezne olakšice za one koji žele stvarati u Sisku i SMŽ jedina su mogućnost za naše bolje sutra", kaže Berdais.

Na upit kako ocjenjuje razvoj Siska u proteklom razdoblju te koje su i kakve su po vama perspektive grada koji je od Zagreba udaljen oko 50 kilometara Berdais ističe kako su Sisak i SMŽ već odavno trebali biti bajkovito predgrađe Zagreba.

"U svakoj normalnoj zemlji, kraj koji je 50 km od glavnog grada već davno bi bio produžena ruka tog istog grada. Jasno, za potpuno prepoznatljivost i iskoristivost našeg kraja potrebno je, pod jedan, završiti auto cestu do Siska, a onda i dalje do BiH. Tek tada možemo početi govoriti o sustavnom planiranju revitalizacije ovog kraja i potpunoj perspektivi grada Siska koji će privući sve one koji su u potrazi za mirnijim, ugodnijim i u konačnici jeftinijim stanovanjem. Sisak je unazad zadnjeg desetljeća uistinu postao grad u kojem je lijepo živjeti, sve je nadomak ruke, ulaže se u infrastrukturu grada, nema problema s gužvama, mjestom u vrtiću... Nažalost, za Sisak se u razdoblju od Domovinskog rata nikada nitko bitno nije zauzeo pri vrhu države, tako da se od 1995. godine HDZ-ovo vodstvo grada baš nema pohvaliti nekim krucijalnim projektima. Cijela Banija je bila namjerno zaboravljena već desetljećima, čega su Hrvatska i svijet postali svjesni tek kada su na snimkama nakon potresa vidjeli u kakvim uvjetima ljudi žive u 21. stoljeću. Kod nas još postoje sela u kojima se večera kuha uz svijeću, a dok se samo nekoliko desetaka kilometara dalje razmišlja o brzinama širokopojasnog interneta. U nekim zaselcima oko Petrinje, Siska i Gline i danas je luksuz dobiti signal za mobitel ili upogoniti običnu žarulju", kaže Berdais.

On ističe kako se Sisak po pitanju industrije transformirao kao i kompletna Hrvatska nakon Domovinskog rata.

"Nesretna privatizacija, rasprodaja domaćeg bogatstva te loše i nestručno upravljanje učinili su svoje. Istina, to je možda više vidljivo u našem kraju koji je do devedesetih godina bio skoro industrijsko središte bivše države. No Sisak je i dalje jedan od rijetkih industrijskih gradova u Hrvatskoj. I dalje ima čeličanu koja zapošljava 150 ljudi kao i rafineriju usprkos smanjenju broja radnika. U Sisku radi niz tvrtki koje se bave metaloprerađivačkom i kemijskom industrijom. Investitori prepoznaju Sisak za investiranje u industriju. Ključna je ta nesretna auto cesta, a nakon njenog završetka

Potres je izazvao i nova seljenja iz Sisak, a na upit kakvo je stanje u demografskom pogledu Berdais kaže: "Da sadašnja gradonačelnica Siska nije javno progovorila, Sisak bi i dalje ostao sustavno zanemaren, kao što je i bio posljednjih 25 godina. No, naravno i potres je učinio svoje, mnogi su ostali bez svojih domova, neke škole su na privremenim lokacijama, liječimo se u kontejnerima... Uostalom i dalje se trese tlo, a vjerujete to mentalno nekima nije baš i lako podnošljivo. Sve to utječe na želju građana da svoju sreću pokušaju potražiti negdje drugdje. Nevjerojatno je to kako se odjednom otkrivaju opustošeni i sustavno zanemarivani prostori na kojem je ostalo živjeti uglavnom starije stanovništvo koje je većinom orijentirano na socijalnu pomoć i skrb. Od 1991. ima stalno veći broj umrlih nego živorođenih.

Berdais ističe jedan od tužnih rekorda po kojima je SMŽ prva županija koja ima više umirovljenika od radno sposobnog stanovništva. "To vam dovoljno govori, *game over*", kaže Berdais.

Na upit kakvi su odnosi između političkih stranaka i jesu li te vladajuće strukture nesposobne da se promjene, a samim time upitna je i njihova sposobnost da grad pokrenu s mrtve točke i da bude prihvatljiv i poželjan za život kao što je to nekada bio Berdais kaže: "Iako, kako u Hrvatskoj tako i u Sisku, postoje problemi oko kojih je potreban politički konsenzus, njega nema na vidiku. No pitanje je kako bi i do njega uopće došlo, kada bi trebali sklopiti savez sa strankom koja samo generira afere. Baš svi skupa svjedočimo koruptivnim aktivnostima HDZ-a u Kutini, pa onda malac iz Siska i mladeži HDZ-a koji troši naše novce kao da ih je sam zaradio."

Ni stanovnici Siska nisu odviše zadovoljni stanjem u svom gradu. Tako sedamdesetogodišnji Branko M., dugi je niz godina radio u Željezari navodi kako je Sisak nekada bio grad, a sada je veliko selo.

"Dok je industrija radila tu je bilo života, ali sada se sve svelo na one što rade u gradskim i državnim službama. Nismo mi u Sisku na to navikli. Mladi odlaze, a i stari tu malo dalje do groblja. Djeca se ne rađaju i stvarno, premda sam cijeli život bio optimista, ne vidim neku svijetlu budućnost za ovaj grad. Političare ne volim i oni nisu kadri ništa napraviti što svjedoči cijelo ovo vrijeme. Sve se gasi, a ništa ne nastaje. Valjda će i sami priznati da su i oni krivi što je tome tako", navodi naš sugovornik.

I kao što je to običaj u Hrvatskoj nakon deindustrijalizacije svi se uzdaju u turizam pa tako i u Sisku, gdje nastoje razviti turizam, osobito zahvaljujući zaštićenom močvarnom području Lonjskog polja, raritetnoj ruralnoj drvenoj arhitekturi, sisačkom Starom gradu, te privlačnom središtu grada uz obalu Kupe i arheološkom parku "Siscia".

više i više razvija, to pogoduje ugodnoj klimi tijekom cijele godine, šarolikoj znamenitosti i ljubaznošću građana.

Stanovništvo je dakako najviše potreseno nedavnim potresom i kako nam govori Elizabeta Kovačević ona je iz Sisak iselila u Zagreb, možda privremeno, a možda i zauvijek.

“Stan mi je oštećen, a novaca nemam za obnovu i sada čekam da država nešto napravi. U Zagreb sam doselila kod tete, koja živi sama i tako da sam joj dobro došla i pomažem joj oko spremanja i kuhanja. Posla nemam, a završila sam srednju ekonomsko školu. Morat ću se javiti na neki natječaj , jer konobarice sada svi traže, ali je slabo plaćeno. Sisak je moj grad, ali tamo se živi s nadom da ćete jednog dana doći u mogućnost da odete u Zagreb. Naravno to vrijedi za obične ljude, a ne one koji su se uhljebili i lijepo svakog mjeseca primaju svoju mjesečnicu. Moj je dojam da nitko ništa ne radi, a samo se priča. Ne vjerujem više nikome i nadam se da ću se sama moći snaći”, govori nam Elizabeta, koja je kao i njen Sisak u stalnom iščekivanju i vjeri u bolje dane i život kakav je u Sisku nekada bio.

–

Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije

Komentari

VIŠE S WEBA

Uklonite parazite iz svog organizma sa ovim preparatom.

MILAN POPOVIĆ KONAČANO PRIZNAO: Monstrum lično

Ako imate gljivice na noktima, učinite ovo odmah

TUŽNA VIJEST Umro Božidar Debeljak, osnivač DIV grupe

Silovao kćer koja još nije bila punoljetna, zatrudnjela je i rodila. Pred splitskim Sudom izjavio kako se ne osjeća krivim

POPOVIĆ PONOVRNO BLATIO SEVERINU: Dok je bila trudna Severini sam plaćao što ne radi. Kad sam to prestao počela me ucjenjivati

Sponsored by Midas

